

CE ZA AR má 25 rokov. Jubilejný ročník aj napriek náročným podmienkam opäť ocenil kvalitnú slovenskú architektúru

Slovenská komora architektov dnes počas slávnostného galavečera v Starej tržnici v Bratislave vyhlásila výsledky jubilejného 25. ročníka Ceny Slovenskej komory architektov za architektúru CE ZA AR. Medzinárodná porota ocenila diela v šiestich kategóriách, ktoré podľa jej hodnotenia prinášajú kvalitné architektonické riešenia a zároveň reagujú na širší spoločenský, kultúrny a environmentálny kontext.

25 rokov reflexie súčasnej slovenskej architektúry

Slovenská komora architektov už 25 rokov vyhlasuje Cenu za architektúru CE ZA AR, ktorá systematicky mapuje súčasnú slovenskú architektúru, pomenúva jej kvality a sprostredkúva ich odbornej aj širokej verejnosti. Ocenenie vytvára priestor nielen na prezentáciu jednotlivých realizácií, ale aj na ich odbornú reflexiu v širšom kontexte – z pohľadu ich vzťahu k miestu, spoločnosti, používateľom či spôsobu, akým vznikali.

Dôležitou súčasťou tohto procesu je medzinárodná odborná porota, ktorá diela posudzuje priamo na mieste a prináša pohľad rešpektovaných domácich aj zahraničných odborníkov a odborníkov. Súčasťou dlhodobej dokumentácie CE ZA AR sú aj autorské videodokumenty, ktoré už dvanásť rokov zachytávajú nominované diela, ich autorov a širšie okolnosti ich vzniku a spolu s hodnoteniami poroty vytvárajú cenný archív súčasnej slovenskej architektúry.

Jubilejný ročník v náročnom období

Jubilejný 25. ročník CE ZA AR sa uskutočnil v období, keď sa ocenenie po takmer desiatich rokoch prvýkrát ocitlo bez podpory z verejných zdrojov, ktorú dovtedy pravidelne získavalo aj ako potvrdenie kvality, kontinuity a verejného významu projektu. Napriek tejto situácii sa Slovenská komora architektov rozhodla zachovať základné poslanie CE ZA AR – oceňovať kvalitnú architektúru, systematicky dokumentovať súčasnú architektonickú tvorbu a približovať ju odbornej aj širokej verejnosti.

Po prvýkrát sme sa preto obrátili aj priamo na verejnosť. Prostredníctvom kampane [CE ZA AR ťa potrebuje](#) na platforme Donio sme požiadali o podporu ľudí, ktorým záleží na slovenskej architektúre a na tom, aby jej kvalitné realizácie, príbehy a odborná reflexia zostali zachované aj pre budúcnosť. Do kampane sa zapojili jednotlivci, architektky a architekti, ateliéry, organizácie aj ďalší podporovatelia, ktorým patrí naša vďaka.

Od 83 prihlásených diel k šiestim laureátom

Do 25. ročníka CE ZA AR bolo prihlásených 83 diel, z ktorých medzinárodná porota na čele s architektkou **Siljou Tillner** v druhom kole osobne navštívila 28 realizácií. Porotu ďalej tvorili **Tomáš Boroš, Reto Gmür, Jana Moravcová, Till Rehwaldt, Oliver Sadovský a Henrieta Moravčíková**. Do finále následne postúpilo 21 nominovaných diel, z ktorých porota vybrala šesť víťazných diel. Pri hodnotení posudzovala nielen ich architektonickú kvalitu, ale aj vzťah k prostrediu, spôsob, akým reagujú na potreby svojich používateľov, a ich širší spoločenský význam.

Stavať alebo nestavať?

Jednou z kľúčových tém, ku ktorým sa medzinárodná porota počas hodnotenia tohtoročných diel opakovane vracala, bola aj otázka novej výstavby a práce s existujúcim prostredím. Diskusia sa sústredila na to, aké miesto má dnes nová výstavba v architektúre a do akej miery by sa transformácia a opätovné využívanie existujúceho zastavaného prostredia mali stať prirodzenou súčasťou architektonického uvažovania. Porota zároveň reflektovala otázku, kedy je nová výstavba nevyhnutná a akú hodnotu môže priniesť v porovnaní s citlivou transformáciou toho, čo už existuje.

„Nemyslím, že na to existuje všeobecná odpoveď, pretože to závisí od typológie budovy. Vezmime si napríklad sociálne bývanie. Po celom svete existuje obrovská potreba cenovo dostupného bývania a jednoducho nie je možné, aby sa tento dopyt uspokojil výlučne opätovným využitím existujúcich budov. V takom prípade je zrejme potrebná nová výstavba.

Zároveň by sme nemali búrať budovy zbytočne. Myslím si, že existujú dobré príklady, ktoré ukazujú, že budova by nemala byť zbúraná, pokiaľ nebola dôkladne zanalyzovaná a nebolo preukázané, že ju nie je možné opätovne využiť. Opätovné využitie existujúcich budov by malo byť rozhodne prvou voľbou (...)“, Silja Tillner, predsedníčka poroty.

Túto otázku podľa poroty dobre ilustruje aj samotný výber tohtoročných nominovaných a ocenených diel. Tie ukazujú, aké prístupy porota považovala v súčasnej slovenskej architektúre za presvedčivé a hodnotné a ako sa rozhodla na otázku novej výstavby a práce s existujúcim prostredím odpovedať.

Historiografička Henrieta Moravčíková: „To by mal byť vždy prvý krok: zamyslieť sa nad tým, čo už existuje. Niečo nové by sme mali stavať iba v prípade, ak nie je možné pracovať s existujúcim. Nemyslím si, že je to radikálny postoj. Jednoducho si myslím, že by sme mali byť skromnejší v tom, ako pristupujeme k nášmu okoliu.“

Otázka transformácie existujúceho prostredia má podľa porotcu Tilla Rehwaldta aj výrazný sociálny rozmer. Obnova a adaptácia existujúcich stavieb môže byť dostupnejšou cestou než nová výstavba, ktorá je pre veľkú časť ľudí finančne náročná. *„Preto sú projekty, ktoré sme nominovali, také inšpirujúce. Ukazujú ľuďom, čo je možné, a môžu ich povzbudiť, aby v spolupráci s architektom premenili to, čo už majú. Ak sa nám podarí vytvoriť kultúru transformácie nielen pre veľké projekty, ale aj pre malé budovy a bežné rodinné domy, bude to veľký úspech.“*

„Nemyslím si, že na túto otázku existuje jednoduchá odpoveď, ani jediná správna odpoveď. Dôležité je, aby sme k nášmu životnému prostrediu aj k našej histórii

pristupovali s rešpektom. Mnohé budovy, ktoré boli postavené v minulosti, sú súčasťou nášho dedičstva a máme povinnosť zaobchádzať s nimi uvažlivo.”, dodal porotca Tomáš Boroš.

Reto Gmür: „*Premena existujúcich budov skrýva obrovský potenciál. Mohla by pomôcť vyriešiť problém s nedostatkom bývania. V mnohých krajinách, vrátane Slovenska, je veľa nevyužitých kancelárskych alebo verejných budov, ktoré by sa mohli premeniť na bývanie.*“

Laureátky a laureáti CE ZA AR 2026

RODINNÉ DOMY

Transformácia domu v Harmónii

Modra, 2025

Ateliér: Atelier 008

Architektúra: Ján Kukuľa, Romana Kukuľová

Krajinná architektúra: Viera Hincová, Romana Kotrasová

Spolupráca: Peter Šajgalík

Komentár poroty: V tejto kategórii sa výrazne ukazuje tendencia pracovať s už existujúcimi stavbami, kde väčšina nominovaných projektov sú ich rekonštrukcie. Ide o úlohu, s ktorou sa architekti budú potýkať v nasledujúcich rokoch čoraz častejšie: zachovanie postavenej substance a tým predchádzanie zbytočným emisiám spojeným s novou výstavbou. Územie pre novú výstavbu sa postupne znižuje a v meniacej sa klíme sú zelené plochy príliš cenné na to, aby nimi bolo plytvané, keďže zohrávajú dôležitú úlohu pri udržiavaní priaznivej mikroklímy. Transformácia domu v Harmónii je mimoriadne vydareným príkladom. Dvojité schodisko, ktoré si možno len ťažko predstaviť v pôdoryse sa stáva ústredným prvkom domu, ktorý pripomínajúc Escherove geometrické diela, ponúka návštevníkom jeden priestorový zážitok za druhým. Jednotlivé miestnosti sú starostlivo členené a veľkoryso otvorené smerom von. Súčasťou návrhu sa stal aj príľahlý les, vďaka čomu dom vstupuje do dialógu s prírodným prostredím. Nové a pôvodné tu prirodzene splývajú do harmonického celku, v ktorom sú detaily ako aj materiály spracované s mimoriadnou precíznosťou.

BYTOVÉ DOMY

Nájomný bytový dom Muchovo nám. 1. Etapa

Bratislava, 2025

Ateliéry: PANTOGRAPH, 2ka landscape architects

Komentár poroty: Projekt mestských nájomných bytov presvedčivo dokazuje, že dostupné bývanie nemusí byť výsledkom kompromisov, ale môže byť nositeľom výnimočnej kultúrnej a spoločenskej hodnoty. Porota oceňuje mimoriadne vyvážené spojenie racionálneho urbanistického uvažovania, kultivovaného architektonického výrazu a dôsledne zvládnutého detailu. Striedmymi a premyslenými prostriedkami vznikla stavba s výraznou identitou, ktorá prirodzene prispieva k štruktúre mesta, oživuje verejný priestor a poskytuje obyvateľom dôstojné prostredie pre každodenný život. Mimoriadne cennou je schopnosť projektu prekročiť hranice samotnej budovy. K vytvoreniu živého susedstva a posilneniu sociálnych väzieb prispieva kvalitne riešený parter, komunitné vybavenie aj verejný park. Architektúra tu nestavia na

formálnom efekte, ale svoju kvalitu čerpá z precíznych a primeraných riešení, a dlhodobej udržateľnosti samotného návrhu. Projekt predstavuje významný míľnik v rozvoji mestského nájomného bývania na Slovensku a je presvedčivým dôkazom, že verejná architektúra môže byť zároveň ekonomicky efektívna, veľkorysá a architektonicky výnimočná.

OBČIANSKE A PRIEMYSELNÉ BUDOVY

Divadlo Poprad

Poprad, 2025

Ateliér: zerozero

Architektúra: Irakli Eristavi, Pavol Šilla, Juraj Červený, Daniela Sabová

Vizuálna komunikácia: Marcel Benčík, svetelný dizajn: Lenka Balážová a Laura Murguía Sánchez, stavebná časť: Mojmír Begán, statika: Michal Hogh

Komentár poroty: Stavba svojou kvalitou vyniká v troch základných kritériách. 1. V urbánnom kontexte sa prekvapivo a sebavedomo vynára, bez toho, aby si nárokovala pozíciu dominanty. Komunikuje s ulicou (oknom do foyer), s riekou (vonkajším amfiteátrom) a s Tatrami strešnou terasou. 2. Architektonicky zerozero citlivo pokračujú vo vrstvení historickej pamäti miesta – nové a staré sa tu prirodzene a neznateľne prelína a vytvára nekonečne plynúci priestor, ktorého scenár si každý divák interpretuje po svojom. 3. Divadlo prináša Popradu prvý profesionálny divadelný súbor, vzdelávací program pre deti, koncerty aj jedinečný poloverejný priestor. Je zároveň mimoriadnym počínom súkromného sektora a vymyká sa významom aj odvahou stredoeurópskeho kontextu. Dáva slovenskej kultúre niečo vzácne: energiu a nádej.

INTERIÉR

Sorrywecan štúdio

Bratislava, 2025

Ateliér: Absurd studio

Architektúra: Ivan Kulifaj, Miriama Hesková, Paulína Šramčík, Michael Rešetár

Investor: Peter Kašpar, Roland Wranik

Komentár poroty: Pri interiéroch niekedy zabúdame, aký zásadný vplyv má na výsledok samotné miesto – jeho kontext, priestorové kvality, ale aj limity existujúceho objektu. Architektom sa v tomto prípade podarilo objaviť krásu a veľkorysosť tam, kde by sme ju možno na prvý pohľad nečakali. Interiér kreatívnej agentúry čerpá z veľkorysých proporcií a svetelných podmienok pôvodnej stavby a zároveň do nej vnáša novú vrstvu v podobe translucenčných materiálov, premyslenej práce so svetlom a série minimálnych, no presne cielených dizajnových zásahov. Výsledkom je unikátne, až kontemplatívne pracovné prostredie. Pôvodne problematický priestor typickej petržalskej terasy tak získava nový impulz a zároveň ukazuje potenciál podobných, často prehliadaných miest. Projekt môže byť presvedčivým príkladom ich ďalšieho rozvoja a transformácie.

EXTERIÉR

Revitalizácia pešej zóny v Trenčíne

Trenčín, 2026

Ateliér: ATELIER ART, BETWEEN

Architektúra: Lubomír Boháč, Katarína Fejo, Tomáš Hanáček, Vladimír Hain, Slavomír Černický, Natália Marková, Tomáš Danko

Krajinná architektúra: Dávid Grega, Eva Wernerová

Statika: Jozef Augustín, komunikácie a spevnené plochy: Igor Ševčík, technológia fontány:

Stanislav Režný, koordinátori za mesto Trenčín: Marián Kortiš a Peter Kohout, inžinierske siete:

Tomáš Bahno, verejné osvetlenie: Milan Paál

Komentár poroty: Revitalizácia pešej zóny v centre mesta Trenčín zjednotila predtým nesúrodú štvrť a vytvorila bohatý, a inšpiratívny verejný priestor. Navyše sa aj výrazné modernistické stavby stali prirodzenou súčasťou mestského prostredia. Autorom návrhu sa podarilo vytvoriť širokú škálu otvorených priestorov, ktoré sa javia jednotne aj napriek tomu, že ich úlohou je osloviť rozličné skupiny užívateľov. Výsledkom sú rozsiahle priestory určené pre väčšie udalosti, rovnako tak aj malé zákutia kde sa ľudia majú možnosť stretnúť takmer v súkromí. Obzvlášť zaujímavým prvkom je použitie veľkého stola, ktorý pozýva obyvateľov k spoločnému tráveniu času. Výsadba nových stromov, najmä v centrálnej časti, vytvára prepojené koruny poskytujúce súvislý tieň, ktorý počas horúcich dní spríjemňuje pobyt v priestore a významne prispieva k adaptácii na klimatické zmeny. Ďalším pozitívnym aspektom je podpora biodiverzity prostredníctvom pestrej a členitej skladby vegetácie, ktorá je zavlažovaná dažďovou vodou zachytávanou zo spevnených plôch námestí. Projekt ako celok predstavuje vzor súčasného ekologicky a sociálne zodpovedne navrhnutého verejného priestoru.

FENOMÉNY ARCHITEKTÚRY

Marathon Point

Ateliér: UNG architekti, Pavol Wohlfahrt

Zadávatel a koordinátor projektu: K13 - Košické kultúrne centrú, Expozícia MMM: Maratónsky klub Košice, Media Art: Nano vjs, UX/UI dizajn: CherryPeak s.r.o.

Komentár poroty: Medzinárodný maratón mieru je najstarším maratónskym behom na európskom kontinente. Sám o sebe je fenoménom. Miesto, ktoré z iniciatívy Maratónskeho klubu Košice a s podporou mesta vzniklo, sprítomňuje túto mimoriadnu športovú udalosť ako súčasť mestského prostredia. Maratón je tak na Hlavnej ulici prítomný po celý rok a nie len počas prvej októbrovej nedele. Obnova historického objektu integruje viacero funkcií - od kaviarne v parteri otvorenej verejnosti, cez interaktívny výstavný priestor až po komornú prednáškovú miestnosť v suteréne. Architektúra Pointu sa vyznačuje vtipnými a nápaditými riešeniami, a trase maratónu funguje ako miesto na občerstvenie a oddych. Marathon Point je ukázkovým príkladom toho, ako narábať s históriou a pamäťou miesta súčasnými prostriedkami bez zbytočného páťosu.

Špeciálne ocenenia

CENA VEREJNOSTI

Populárna anketa Cena verejnosti má aj v aktuálnom ročníku svoje etablované miesto. Cena je udeľovaná nominovanému dielu, ktoré získa najväčší počet hlasov hlasovaní na portáli www.cezaar.sk. Hlasovanie bolo spustené 1. septembra 2024 a svojho favorita spomedzi nominácií mala verejnosť možnosť podporiť do 8. októbra 2024 do 12:00, kedy bolo hlasovanie ukončené a cena bola vyhlásená počas galavečera.

Cenu verejnosti získalo **dielo Velice v Novej Dubnici od ateliéru martinskoček** vďaka 1658 hlasom, z celkového počtu 8618 hlasov.

PATRÓN ARCHITEKTÚRY

Cenu Patrón architektúry 2026 za osobitný prínos k rozvoju architektúry v oblasti vytvárania profesijných podmienok a prepájania slovenských a európskych architektiek a architektov udeľuje Predstavenstvo Slovenskej komory architektov (SKA) **Olge Mihálikovej**. Viac ako 20 rokov pôsobí v oblasti rozvoja architektonickej profesie na Slovensku aj v zahraničí a významne sa podieľala na rozvoji CE ZA AR. Pôsobila ako riaditeľka úradu SKA, viac ako desať rokov viedla ENACA a pôsobila v odborných štruktúrach Architektonickej rady Európy. Od roku 2025 je výkonnou riaditeľkou Medzinárodnej únie architektov (UIA) v Paríži.

Ocenenie „Patrón architektúry“ udeľuje predstavenstvo Slovenskej komory architektov za osobitný prínos pre rozvoj architektúry, ktorý nie je vyjadrený architektonickým dielom, ale, naopak, je výsledkom práce osobnosti, miestnej samosprávy alebo inštitúcie, ktorá sa zaslúžila o rozvoj architektúry na Slovensku.

Žijeme v architektúre, žijeme architektúrou

Videodokument CE ZA AR 2026

To najlepšie z priebehu 25. ročníka Ceny za architektúru CE ZA AR zachytáva v dokumentárnej podobe celovečerný videodokument CE ZA AR 2026, ktorého premiéra sa uskutoční 28. 10. 2026 o 18:00 v priestoroch Cinemax v Nitre.

Súčasťou premiéry dokumentu bude aj moderovaná diskusia so zástupcami poroty a architektonických ateliérov, ktorých lokálne dielo postúpilo do užšieho výberu nominácií aktuálneho ročníka ocenenia.

Organizátor podujatia Inštitút Slovenskej komory architektov, v spolupráci so Slovenskou komorou architektov, považuje za dôležité predstavovať hodnoty a ciele CE ZA AR novému publiku v regiónoch a upriamovať pozornosť na miestne diela, ktorých kvalita neraz presahuje hranice kraja alebo krajiny.

Partnermi dokumentu sú: Cinemax, Danucem, Baunit, JAP, Proreco.

Podujatie vzniklo aj vďaka podpore verejnosti prostredníctvom kampane Donio.

Laureáti CE ZA AR opäť v mestskom priestore TU-BA

Po minuloročnom úspechu sa laureátky a laureáti CE ZA AR opäť predstavujú verejnosti v mestskom priestore TU-BA. Inštitút Slovenskej komory pripravuje sériu prednášok a neformálnych diskusií, venovaných víťazným dielam 25. ročníka Ceny za architektúru CE ZA AR.

Súčasťou každého podujatia bude premietnutie videodokumentu k príslušnej kategórii, po ktorom laureátka alebo laureát predstaví svoje víťazné dielo a okolnosti jeho vzniku. Diskusia následne otvorí priestor na otázky a rozhovor s autorkami a autormi priamo o ich práci,

rozhodnutiach a prístupe k architektúre. Prvé podujatie sa uskutoční v novembri 2026. Viac informácií na www.cezaar.sk.

Odborný garant: Slovenská komora architektov

Priestorový garant: TU-BA

Ocenenie CE ZA AR

Vyhlasovateľ: Slovenská komora architektov

Organizačný partner: Inštitút Slovenskej komory architektov (ISKA), Loco Agency

Strategickí partneri: Danucem a Baunit

Partner mobility: Autoštýl

Záštitu nad aktuálnym ročníkom prevzali Samosprávne kraje Slovenska, primátor Hlavného mesta Bratislavy, starosta Mestskej časti Bratislava – Staré mesto a Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky.

Kontakt pre médiá:

Ing. arch. Broňa Tarnócy

+421 905 410 548

tarnocy@komarch.sk

cezaar@komarch.sk

cezaar.sk

facebook.com/cenazaarchitekturu/

instagram.com/ce_zar/

tiktok.com/@ce_zar

Slovenská komora architektov je samosprávna stavovská právnická osoba nepodnikateľskej povahy so sídlom v Bratislave s preneseným výkonom štátnej správy. Bola zriadená zákonom Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch. Svoju činnosť financuje z vlastných príjmov bez štátnych dotácií. Je členom Architektonickej rady Európy ACE a súčasťou siete príslušných orgánov v architektúre ENACA. Slovenská komora architektov okrem iných zákonom stanovených úloh overuje súťažné podmienky súťaží návrhov v oblasti architektúry a poskytuje vyhlasovateľom odbornú pomoc pri organizovaní verejných súťaží a ich vyhodnocovaní, stará sa o stavebnú kultúru a harmonické utváranie územia a sama zabezpečuje prehliadku Cena Slovenskej komory architektov CE ZA AR.